

Uchwała Rady Młodych Naukowców nr V/21
z 7 stycznia 2017 r.

w sprawie uwag RMN do projektu założeń
Zespołu Prof. dra hab. Marka Kwieka
do Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym
(w ramach programu MNiSW „Ustawa 2.0”)

§ 1

Działając na podstawie § 3 ust. 2 zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania Rady Młodych Naukowców, RMN przedstawia stanowisko na temat projektu założeń Zespołu Prof. dra hab. Marka Kwieka do Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym (w ramach programu MNiSW „Ustawa 2.0”). Dla przejrzystości uchwała podzielona jest na trzy bloki tematyczne.

A. KWESIE OGÓLNE

Prezentowane w założeniach procesy zmiany finansowania Nauki i Szkolnictwa Wyższego wymagają zrewolucjonizowania zarówno sposobów finansowania, jak i zwiększania nakładów.

Proponowane zmiany sposobu rozdziału środków na podstawową działalność naukowo-dydaktyczną w oparciu o wprowadzenie 3 kategorii uczelni (badawcze, badawczo-dydaktyczne i dydaktyczne) budzi jednak duże obawy związane zarówno z ideą stworzenia kategorii *stricte* dydaktycznej, nierealizującej badań naukowych, jak i związanymi z tym dalszymi ograniczeniami i wykluczeniami, które dotyczyć by miały tej kategorii uczelni.

Poniżej przedstawiamy rekomendacje do Projektu założeń do Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym służące poprawie rozdziału środków finansowych na prowadzenie podstawowej działalności uczelni oraz sposobów oceny i kategoryzacji (parametryzacji) jednostek naukowych.

1. **RMN w pełni popiera postulat skokowego wzrostu publicznego finansowania** szkolnictwa wyższego do poziomu co najmniej 1% PKB w 2020 r. oraz finansowania nauki do poziomu 1,5% PKB w 2020 r.
2. RMN zgadza się, że polepszenie kondycji polskiej nauki i jej konkurencyjności w Europie jest silnie zależne od zwiększenia finansowania i dostępności grantów przyznawanych w

oparciu o stabilne zasady przez rządowe agendy. **RMN popiera wszelkie działania służące zwiększeniu nakładów na finansowanie badań naukowych, w tym poprzez zwiększenie strumienia finansowania skierowanego do NCN.**

3. **RMN przychyliła się do zmiany zasad finansowania projektów badawczych i wdrożeniowych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju** tak, aby w większym stopniu promowana była realna współpraca pomiędzy przedsiębiorstwami i uczelniami. RMN uważa, że skierowanie większych środków w ramach grantów przyznawanych przez NCBiR dla projektów charakteryzujących się niższym poziomem gotowości technologicznej (na etapie przedwdrożeniowym) umożliwi zwiększenie udziału uczelni w realizowanych grantach, co będzie odwróceniem obecnie zdiagnozowanej i niekorzystnej sytuacji polegającej na zbyt małej dostępności grantów NCBiR dla uczelni.
4. **RMN popiera stworzenie dwóch nowych subkategorii jednostek naukowych** (np. B-1, będącej „przedsionkiem” do kategorii A, i subkategorii B-2), ponieważ aktualna kategoria B w żaden sposób – obejmując 56% wszystkich jednostek – nie odzwierciedla jej wewnętrznego zróżnicowania. Kategoria B jest obecnie zbyt duża i zbyt niejednolita, aby mogła odegrać rosnącą rolę w proponowanym w założeniach systemie. Jednocześnie należałoby określić z dużym wyprzedzeniem jasne kryteria awansu pomiędzy subkategoriami i kategoriami tak, aby jednostka w planie rozwoju mogła w sposób bardziej precyzyjny oceniać szanse awansu i planować do niego drogę.
5. **RMN popiera postulat zwiększenia autonomii uczelni w zarządzaniu zasobami ludzkimi i stworzeniu uczelniom mechanizmów pozwalających na rozwiązywanie stosunków pracy ze słabymi badaczami i słabymi zespołami badawczymi.** Postulowane zmiany są pro jakościowe i mogą zwiększyć szansę na stabilne (ale nie długotrwałe) zatrudnienie młodych naukowców. Jednakże nie popieramy postulatu ograniczenia takich mechanizmów rozwiązywania stosunków zatrudnienia tylko dla uczelni badawczych. RMN uważa, iż stworzenie procedur/mechanizmów rozwiązywania stosunków zatrudnienia powinno dotyczyć wszystkich typów uczelni oraz wszystkich pracowników bez względu na zajmowane stanowisko.
6. **RMN popiera postulat zwiększenia autonomii uczelni w zarządzaniu finansami poprzez zwiększenie elastyczności wydatkowania uzyskanej dotacji** np. uwolnienie uczelni ze ścisłych regulacji dotyczących gospodarki finansowej poprzez dopuszczenie elastycznego przeksięgowania 15-20% w ramach dotacji statutowej bez konieczności prowadzenia czasochłonnych negocjacji z MNiSW.
7. **RMN popiera również zwiększenie autonomii uczelni w zarządzaniu finansami** poprzez poszerzenie kategorii kadry naukowej i dydaktycznej (katalogu etatów) oraz podwyższenia

poziomu obowiązujących wynagrodzeń na uczelni do stawek wolnorynkowych, a także dostosowania wynagrodzeń dla badaczy do poziomu osiąganego w grantach europejskich. Dotyczyć to może również rozliczenia w formie umów cywilnoprawnych pracowników uczelni zaangażowanych we współpracę z przedsiębiorstwami np. realizację ekspertyz i badań zleconych. Zwiększenie autonomii uczelni w zarządzaniu finansami powinno być związane z większymi możliwościami przeprowadzania rzetelnej, okresowej oceny pracowników.

8. **RMN popiera propozycję prowadzenia rozłącznej ewidencji i obowiązku rozliczania środków finansowych otrzymywanych z innych źródeł niż budżetowe, ze statusu środków publicznych.** Umożliwi to uczelni wydatkowanie funduszy pozyskanych np. ze współpracy z przedsiębiorstwami (sponsoring, badania zlecone, ekspertyzy, środki uzyskane ze sprzedaży praw własności intelektualnej) bez konieczności szczegółowego definiowania (i kontroli) sposobów ich wydatkowania oraz może docelowo rezygnację z konieczności stosowania Ustawy Prawo o zamówieniach publicznych przy dysponowaniu tymi funduszami. Dotyczy to również rozliczenia w formie umów cywilnoprawnych pracowników zaangażowanych w realizację ekspertyz i badań zleconych (obecnie obowiązują sztywne stawki godzinowe).
9. **RMN popiera wprowadzenie finansowania uczelni w formie dużych, czteroletnich dotacji, ale przy jednoczesnym założeniu, iż jedynie pewna część (np. 30%) przyznanej dotacji będzie mogła zostać wydana bez konieczności szczegółowego definiowania sposobów jej wydatkowania (harmonogramów, biznesplanów).** Takie rozwiązanie umożliwi uczelniom pełniejsze korzystanie z posiadanej autonomii. Okazanie kredytu zaufania uczelniom wpłynie na ich lepsze zarządzanie oraz będzie promować bardzo potrzebną w naszym kraju zmianę mentalności, co powinno też skutkować zmianą nastawienia administracji uczelni do jej pracowników. RMN pragnie jednak zaznaczyć, iż po zakończeniu cyklu finansowania MNiSW powinno skontrolować wydatkowanie środków i ewentualne nieprawidłowości powinny być surowo karane.
10. **RMN popiera postulaty związane z parametryzacją jednostek naukowych** mówiące, że ma ona promować jakość, a nie ilość osiągnięć naukowych. Przy czym według RMN konieczne jest promowanie badań prowadzących do prestiżowych publikacji o znaczeniu zarówno w skali lokalnej jak i międzynarodowej.
11. **RMN popiera postulat docelowego uproszczenia algorytmów parametryzacji i ich długoterminowej stabilności.** Uczelnie i instytuty mając wiedzę na temat tego co będzie oceniane, będą w stanie stworzyć stabilny plan zarządzania badaniami naukowymi, wsparcia naukowców na różnym etapie kariery (np. wsparcie przy składaniu grantów) oraz zarządzania technologiami o potencjale wdrożeniowym. RMN zwraca uwagę, iż stabilność

algorytmów parametryzacji jest szczególnie ważna w aspekcie zwiększania wpływu oceny parametrycznej na poziom finansowania jednostki oraz ewentualnego wyboru charakteru/profilu uczelni lub przypisanie jej do charakteru/profilu: badawczego, badawczo-dydaktycznego i dydaktycznego.

12. **RMN popiera również postulat dotyczący przekazywania, ze znacznym wyprzedzeniem, informacji o algorytmie** związanym z corocznie przekazywaną dotacją MNiSW, co zagwarantuje stabilne finansowanie uczelni i umożliwi podejmowanie długoterminowych inwestycji.
13. **RMN nie popiera podziału uczelni na badawcze, badawczo-dydaktyczne oraz dydaktyczne. Zdaniem RMN podział na dwa typy uczelni – badawcze i badawczo-dydaktyczne – jest wystarczający.** RMN nie popiera postulatu ustanawiania uczelni dydaktycznych przy założeniu zaniechania finansowania statutowego badań naukowych czy wyłączenia takich uczelni z możliwości ubiegania się o dofinansowania (np. MZM). Ponadto RMN zwraca uwagę, że poziom nauczania może się drastycznie obniżyć jeśli wykładowcy nie będą mieli możliwości prowadzenia badań naukowych, co z kolei może prowadzić do masowego upadania uczelni dydaktycznych.
14. Brak jest w obecnym projekcie doprecyzowania kiedy, na jakich zasadach i w jaki sposób dokona się podział profili uczelni. **W opinii RMN, w przypadku dalszych prac nad podziałem uczelni, doprecyzowania wymagają zasady ustalania profilu uczelni;** w szczególności 1) czy ustalenie charakteru/profilu uczelni będzie wynikało z jednorazowego przyporządkowania i będzie miało charakter stały; 2) czy będzie to proces cykliczny i przyporządkowanie będzie weryfikowane po kolejnym okresie oceny; 3) jakie będą procedury odwoławcze; 4) jakie będą konsekwencje negatywnej oceny wykorzystania środków przez uczelnie badawcze, badawczo-dydaktyczne (niespełnienie przewidywanych wyjątkowych osiągnięć naukowych o światowej jakości).
15. **RMN popiera postulat wyróżnienia uczelni flagowych.** Jednakże równocześnie zwraca uwagę, iż proponowane różnice w finansowaniu oraz w mechanizmach umożliwiających uzyskiwanie funduszy są zbyt duże pomiędzy uczelniami badawczymi flagowymi a badawczymi, które nie uzyskują statusu flagowych. W wyniku tego, jednostki które nie zakwalifikują się do grupy uczelni flagowych w pierwszym etapie mogą nigdy nie być w stanie dorównać ani nawet konkurować z uczelniami flagowymi, a tym samym zakwalifikować się do grupy uczelni flagowych w przyszłości. Ponadto, tak duża różnica w wielkości finansowania i w możliwościach ich uzyskiwania może spowodować, że po kilku/kilkunastu latach uczelnie flagowe nie będą musiały konkurować z żadnymi jednostkami, żeby pozostać w swojej kategorii, co może negatywnie odbić się na motywacji do dążenia do doskonałości naukowej.

16. **RMN częściowo popiera postulat uruchomienia Narodowego Programu Doskonałości Naukowej.** Zdaniem RMN w szczególności negatywne w skutkach może być ograniczenie dostępności tego programu dla jednostek posiadających kategorię A i A+. Bardzo wysokie dofinansowanie w ramach NPDN (roczny poziom finansowania minimum 200–300 mln zł) jedynie dla jednostek posiadających kategorię A i A+, mogących korzystać z powiększonego finansowania z MNiSW (np. grantów MZM) może spowodować trwały i nieodwracalny podział pomiędzy jednostkami naukowymi o różnych kategoriach oraz ograniczać współpracę pomiędzy takimi jednostkami. Zastrzeżenia budzi również fakt, że NPDN może zostać przyznane nie uczelni, ale porozumieniu/konsorcjum jednostek, co upodabnia ten program do KNOWów. Zdaniem RMN, przed ewentualnym wprowadzeniem NPDN korzystna byłaby więc najpierw ewaluacja efektów programu KNOW.
17. **RMN popiera rozwiązania prowadzące do wyeliminowania wieloletowości pracowników naukowych.** W opinii RMN pracownik naukowy bądź naukowo-dydaktyczny nie powinien mieć możliwości zatrudnienia na tożsamym stanowisku u więcej niż jednego pracodawcy będącego uczelnią wyższą i na podstawie umowy o pracę w wymiarze przekraczającym łącznie pełen etat.
18. **RMN zdecydowanie popiera dążenie do zwiększenia wysokości kosztów pośrednich** (do sugerowanych 35–40%) w grantach przyznawanych przez instytucje finansujące badania naukowe. Zdaniem RMN podniesienie kosztów pośrednich będzie miało pośrednie działanie projakościowe na dwóch płaszczyznach. Po pierwsze, jednostki prowadzące badania na wysokim poziomie będą zyskiwały więcej środków na dalszy rozwój. Po drugie, naukowcy przynoszący granty powinni być bardziej cenieni przez jednostki naukowe i w konsekwencji jednostki powinny oferować pomoc przy wnioskowaniu o granty oraz stwarzać dobre warunki do ich realizacji. Jednocześnie RMN zaznacza, że bez względu na wysokość kosztów pośrednich kierownik projektu powinien mieć ustawowo zagwarantowaną możliwość decydowania o wydatkowaniu przynajmniej części kosztów pośrednich pozyskanych przez jednostkę z kierowanego przez niego projektu.
19. **RMN popiera postulat przekształcenia dodatkowych wynagrodzeń pochodzących z grantów w nieopodatkowane imienne stypendia.** W obecnym systemie grantowym koszty wynagrodzeń ze względu na istniejące regulacje prawne są kwotami brutto brutto, co skutkuje zmniejszeniem zapisanego w projekcie wynagrodzenia o ok. 40% (ze względu na podatki oraz składki ZUS).
20. **RMN popiera postulat zmiany formuły listy B czasopism** ustalanej przez MNiSW poprzez nadanie indeksowanemu w niej tytułom jednakowo niskiej (ryczałtowej) wartości punktowej. Jednocześnie według RMN konieczne jest dowartościowanie punktowe

publikacji w prestiżowych czasopismach o zasięgu międzynarodowym (np. poprzez zwiększenie rozpiętości skali punktów na liście A).

B. AWANSE NAUKOWE

Prezentowany w założeniach model kariery i awansu zawodowego RMN uważa za zasadny. RMN popiera wszelkie działania służące powszechnemu zastosowaniu kategorii doskonałości naukowej do oceny na poszczególnych etapach kariery naukowej i awansu zawodowego oraz szeroko pojętemu umiędzynarodowieniu oceny.

Obecnie funkcjonujący model kariery i awansu naukowego nie zapewnia odpowiednich warunków rozwoju kadry akademickiej oraz prowadzenia badań na najwyższym światowym poziomie. Badacze wkraczający na ścieżkę kariery naukowej w Polsce muszą zmierzyć się z niedogodnościami i trudnościami hamującymi ich rozwój i konkurencyjność. Poniżej przedstawiamy rekomendacje do Projektu założeń do Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym służące poprawie realizacji kariery naukowej w Polsce.

- 1. RMN popiera postulat odejścia od masowego kształcenia na studiach doktoranckich.** Czynnikiem ograniczającym liczbę osób podejmujących studia trzeciego stopnia powinien być nie tylko wymóg przyznawania stypendiów dla wszystkich doktorantów (na poziomie co najmniej obowiązującej w gospodarce płacy minimalnej brutto), ale także zastrzone kryteria rekrutacji na studia doktoranckie pozwalające na skuteczną weryfikację predyspozycji do wykonywania pracy naukowej. Ponadto, jednostka naukowa powinna być zobligowana do przyjęcia tylko takiej liczby doktorantów, wobec której jest w stanie zapewnić kształcenie na najwyższym poziomie. Zgadzamy się, że finansowanie studiów doktoranckich (w tym stypendium doktoranckie) powinno się odbywać z budżetu państwa w ramach dotacji celowej.
- 2. RMN popiera postulat zwiększenia umiędzynarodowienia studiów doktoranckich** poprzez promowanie współpracy polskich uczelni z zagranicznymi jednostkami, ale także poprzez ograniczenie barier związanych z rekrutowaniem cudzoziemców na studia trzeciego stopnia. Wzrost wagi współczynnika umiędzynarodowienia w ocenie jakości kształcenia oraz ocenie parametrycznej byłby zachętą do wzrostu działań służących mobilności zagranicznej.
- 3. RMN popiera postulat podniesienia wymagań uprawniających do kształcenia na studiach trzeciego stopnia oraz nadawania stopnia doktora.** Jedynie jednostki o wysokim poziomie naukowym powinny posiadać powyższe uprawnienia.

4. **RMN również uważa, że status doktoranta powinien zostać doprecyzowany.** Obecnie posiada on prawa i obowiązki przypisane studentom, ale jednocześnie korzysta z niektórych przywilejów pracowniczych. Wyraźne niedookreślenie praw i obowiązków uczestników studiów doktoranckich powoduje wiele problemów administracyjnych utrudniających prowadzenie prac badawczych związanych z przygotowaniem rozprawy doktorskiej.
5. **RMN popiera postulat likwidacji procedury "otwierania przewodu doktorskiego"** na rzecz corocznej weryfikacji postępów w pracy naukowej. RMN podtrzymuje stanowisko przedstawione w uchwale nr V/11 z dnia 1 czerwca 2016 r. Ponadto, brak możliwości wliczenia prac przygotowanych i opublikowanych przed wszczęciem przewodu doktorskiego do rozprawy doktorskiej ogranicza swobodę publikowania prac naukowych oraz spowalnia karierę młodych badaczy.
6. Doprecyzowania wymaga **obowiązek sporządzenia rozprawy doktorskiej w języku angielskim „w wybranych dyscyplinach”**, szczególnie w kontekście następującego obowiązku: *„W przypadku rozprawy w języku angielskim co najmniej jeden z dwóch recenzentów rozprawy doktorskiej powinien być recenzentem afiliowanym w renomowanej zagranicznej jednostce naukowej”*. Konieczność szczegółowego uzasadnienia wyboru określonych dyscyplin jako objętych obowiązkiem sporządzenia rozprawy w języku angielskim jest kluczowe z punktu widzenia potencjalnego nierównego traktowania z uwagi na niejednorodne zasady oceny. Zdaniem RMN obowiązkowe rozprawy w języku angielskim powinny powstawać w obszarach nauk przyrodniczych, medycznych, rolniczych, ścisłych, technicznych, społecznych (z wyjątkiem niektórych dyscyplin prawnych), a także w większości dyscyplin w obszarze nauk humanistycznych. Rozprawy pisane w języku polskim powinny być wyjątkiem. Dzięki temu polska nauka będzie miała większą możliwość ponadlokalnego oddziaływania i sama bardziej otworzy się na umiędzynarodowienie.
7. **RMN popiera pomysł deponowania prac doktorskich w uczelnianym lub krajowym repozytorium w ramach otwartego dostępu.**
8. **RMN popiera utrzymanie programu ministerialnego "Diamentowy Grant",** podniesienie limitu finansowania projektów realizowanych w ramach "DG" oraz zmianę wynagrodzenia w nieopodatkowane stypendium dla Laureata "DG". **Jednakże RMN nie popiera proponowanej zmiany formuły programu.** Głównym (i pożądanym) celem "DG" jest przyspieszenie kariery wybitnych studentów oraz stworzenie im możliwości szybszego usamodzielnienia się poprzez kierowanie projektem badawczym. "DG" nie powinien stać się substytutem finansowania doktoratów dla promotorów bez własnych grantów i przewidzianych w nich stypendiów doktoranckich. "DG" powinien pozostać prestiżowym programem grantowym dla wybitnych studentów na wczesnym etapie ich kariery (tj.

studentów na przedostatnim roku studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich).

9. **RMN popiera i podtrzymuje stanowisko przedstawione w uchwale nr V/6 z dnia 29 marca 2016 r. w sprawie zniesienia obowiązku habilitacji.** Obecnie komisje oceniające osiągnięcia naukowe w postępowaniu habilitacyjnym mają świadomość, że od ich decyzji zależy nie tylko awans, ale przede wszystkim utrzymanie zatrudnienia przez habilitanta/tkę. Może to skutkować zbyt łagodnymi i niemerytorycznymi decyzjami rad jednostek naukowych, a w konsekwencji prowadzić do zaburzenia struktury zatrudnienia w jednostkach naukowych i nadreprezentacji osób ze stopniem doktora habilitowanego. Ponadto, nakładanie obowiązku uzyskania stopnia doktora habilitowanego przez adiunktów w ściśle określonym czasie znacznie obniża rangę tego stopnia naukowego.
10. **RMN popiera i podtrzymuje stanowisko przedstawione w uchwale nr V/6 z dnia 29 marca 2016 r. w sprawie nadawania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie naukowej.** Obecnie stopień doktora habilitowanego nadawany jest w dyscyplinie naukowej. Zdaniem RMN tak wysoki stopień szczegółowości nie jest konieczny i prowadzi do nadmiernego formalizmu. Ponadto, w związku z tym pojawiają się problemy związane z ciągle powstającymi dyscyplinami naukowymi. Odejście od wąskich dyscyplin zachęci środowisko naukowe do podejmowania interdyscyplinarnych problemów badawczych.
11. **RMN popiera i podtrzymuje stanowisko przedstawione w uchwale nr V/6 z dnia 29 marca 2016 r. w sprawie ograniczenia jednostek uprawnionych do nadawania stopnia doktora habilitowanego** do tych reprezentujących najwyższy poziom naukowy, a więc posiadających kategorię A i A+ (w przypadku podzielenia kategorii B, także kategorii B1). Ograniczenie to powinno pozytywnie wpłynąć na poziom postępowań i rozpraw habilitacyjnych.
12. **RMN popiera i podtrzymuje stanowisko przedstawione w uchwale nr V/6 z dnia 29 marca 2016 r. w sprawie zmiany składu komisji habilitacyjnej.** W związku z tym, że wszyscy członkowie dysponują głosem o tej samej wadze, projakościowym rozwiązaniem jest rezygnacja z członków komisji na rzecz zwiększenia liczby recenzentów dorobku naukowego w postępowaniach habilitacyjnych. Dodatkowo, w celu zwiększenia obiektywizmu oceny wniosku habilitacyjnego, za zasadne uważamy zmniejszenie liczby osób proponowanych przez jednostkę przeprowadzającą postępowanie.
13. **RMN nie popiera wprowadzenia statusu prawnego stanu spoczynku dla profesorów tytularnych,** którzy osiągnęli wiek emerytalny i przepracowali na pełnym, pierwszym etacie co najmniej 30 lat w państwowych uczelniach lub instytutach PAN. Wprowadzenie powyższej propozycji w życie zniechęciłoby pracowników naukowych do mobilności, czy

też relokacji, gdyż zmiana miejsca pracy powodowałaby utratę możliwości otrzymywania 75% średniej pensji z trzech ostatnich lat pracy zamiast emerytury. W konsekwencji powyższe rozwiązanie doprowadziłoby do obniżenia jakości prowadzonych prac badawczych.

14. **RMN nie popiera likwidacji profesury uczelnianej.** Kryteria, które należy spełnić, aby awansować na stanowiska profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego można traktować jako mechanizmy wspomagające zablokowanie dalszej kariery naukowej słabszym badaczom. To z kolei w połączeniu z mechanizmami pozwalającymi na rozwiązywanie stosunków zatrudnienia z ww badaczami lub słabymi zespołami badawczymi – i zastępowania ich silnymi, o dużym międzynarodowym potencjale i produktywności naukowej - wpłynie korzystnie na poziom nauki w Polsce. Jednocześnie uważamy, że uczelnia powinna mieć pełną autonomię w nazywaniu i obsadzaniu stanowisk, jednocześnie wyznaczając pracownikom osiągalne szczeble kariery naukowej.
15. **RMN popiera propozycję zakazu udziału w komisjach podejmujących decyzje dotyczące awansów naukowców lub finansowe oraz pracy etatowej w sektorze publicznym i nadawania uprawnień w sektorze niepublicznym osobom,** które ukończyły 70. rok życia. Chcielibyśmy podkreślić, że postulat ten powinien dotyczyć nie tylko profesorów tytularnych, ale wszystkich pracowników naukowych oraz naukowo-dydaktycznych. Taki zakaz powinien dotyczyć również działalności w komisjach akredytacyjnych oraz zespołach ekspertów oceniających wnioski grantowe. Zdaniem RMN zakaz pracy etatowej ww. osób powinien również obowiązywać w sektorze niepublicznym.
16. **RMN popiera postulat przekazania uprawnień do nadawania stopni naukowych Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych (CK), pod warunkiem gruntownego jej zreformowania.** RMN podkreśla, że „płynna” procedura nadawania stopni przez CK nie będzie możliwa bez odpowiedniego dofinansowania i poprawy funkcjonowania tej instytucji poprzez wprowadzenie odpowiednich narzędzi prawnych. Zgadzamy się, że zmianie powinien ulec system wyboru członków CK. Jednocześnie podkreślamy, że przekazanie uprawnień do nadawania stopni do CK, w obecnie funkcjonującej formie, spowoduje chaos i znacznie spowolni karierę pracowników naukowych.
17. W projekcie założeń do Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym zaproponowano **przesunięcie pracowników niespełniających najwyższych wymogów doskonałości naukowej** na stanowiska na przykład dydaktyczne. **Zdaniem RMN nie jest to dobre rozwiązanie,** ponieważ często pracownicy nieaktywni naukowo nie sprawdzają się w roli dydaktyków. Ponadto, stanowisko dydaktyczne powinno być zajmowane przez wybitnych dydaktyków, a nie przez pracowników niewykazujących talentu do pracy naukowej. Ośrodki naukowe powinny tworzyć odpowiednie warunki pracy dla osób posiadających najwyższe osiągnięcia

naukowe, natomiast pracownicy bezproduktywni czy to naukowo czy dydaktycznie, nie powinni należeć do grona kadry akademickiej.

C. ZARZĄDZANIE UCZELNIĄ

Przedstawione w założeniach zmiany związane z ustrojem jednostek w systemie szkolnictwa wyższego i zarządzanie nimi, Rada Młodych Naukowców uważa za zasadne i popiera je. RMN popiera również wszystkie działania mające na celu usprawnienie współpracy uczelni z otoczeniem gospodarczym. RMN zwraca także uwagę, iż założenia przedstawiają ogólny zarys proponowanych zmian bez uszczegółowienia w jaki sposób miałyby być realizowane. Dlatego też trudno jest odnieść się do wszystkich punktów. Proponowane zmiany wzorowane są na różnych systemach funkcjonujących w innych uczelniach zagranicznych. Obawy RMN budzą niektóre propozycje, które mogłyby naruszyć autonomię uczelni.

Poniżej przedstawiamy rekomendacje do Projektu założeń do Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym służące poprawie funkcjonowania jednostek szkolnictwa wyższego i zarządzania nimi.

1. **RMN popiera propozycje opracowania zintegrowanego systemu informatycznego**, którego zadaniem byłoby połączenie istniejących systemów informatycznych działających pomiędzy instytucjami zewnętrznymi, w szczególności GUS i MNiSW. Sprawnie działający system ułatwiłby raportowanie działań realizowanych przez uczelnię (sprawozdawczość finansowa, dydaktyczna i naukowa).
2. **RMN popiera działania mające na celu usprawnienie systemu Obsługi Strumieni Finansowania nauki (OSF)** oraz podtrzymuje wszystkie propozycje zawarte we wcześniejszych uchwałach RMN, dotyczących systemu OSF. Usprawnienie działania, ujednoczenie, poprawienie funkcjonalności oraz stworzenie systemu przyjaznego użytkownikowi jest bardzo ważne zarówno dla wnioskodawców oraz beneficjentów projektów badawczych MNiSW, NCBR i NCN.
3. **Zdaniem RMN dostęp do informacji dotyczących zarówno danych statystycznych i finansowych uczelni oraz grantów finansowanych ze środków publicznych powinien być ogólnodostępny** i jak najbardziej czytelny. RMN popiera działania mające na celu udostępnienie ww. informacji w systemie informatycznym, z uwzględnieniem utajnienia danych osobowych o których mowa w ustawie o ochronie danych osobowych (Dz.U. 1997 nr 133 poz. 883).
4. RMN zdaje sobie sprawę, iż nie ma innego reprezentanta uczelni wyższej niż rektor. Prorektorzy bądź kanclerz mogą reprezentować uczelnie wyłącznie w takim zakresie, na jaki wskazuje udzielone prze rektora pełnomocnictwo. Dlatego **RMN w pełni popiera**

jednoznaczne doprecyzowanie roli rektora jako podmiotu odpowiedzialnego za porządek i bezpieczeństwo na terenie uczelni z jednoczesnym pozbawieniem, z przyczyn o charakterze prakseologicznym, senatu uczelni kompetencji stanowiących w tym zakresie, a w szczególności w przypadku czasowego zawieszenia zajęć dydaktycznych lub czasowego zamknięcia uczelni.

5. **RMN popiera wprowadzenie przepisów regulujących organizowanie na terenie uczelni przez inne podmioty niż jej organy, np. samorząd studencki, imprez masowych artystyczno-rozrywkowych oraz niemasyowych imprez artystycznych lub rozrywkowych, które uzależniają możliwość ich przeprowadzenia od zgody rektora i zobowiązują organizatorów do wykonywania zaleceń rektora w zakresie porządku i bezpieczeństwa w czasie ich trwania pod rygorem zakazania przeprowadzenia imprezy lub jej przerwania.** Wprowadzenie regulacji pozwoli na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i jasnego określenia osób odpowiedzialnych za organizację różnego typu wydarzeń.
6. **RMN zdecydowanie popiera zachowanie zakazu wstępu służb na teren uczelni bez zgody rektora,** z utrzymaniem dotychczasowych wyjątków.
7. Zachowanie zawierania porozumień z organami administracji publicznej odpowiedzialnymi za utrzymanie porządku i zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego ma bezpośredni związek z organizacją różnego typu wydarzeń organizowanych przy współpracy z np. Urzędem Miasta lub innymi organami administracji dlatego **RMN w pełni popiera zachowanie możliwości zawierania takich porozumień.**
8. **RMN popiera aby jednostką podstawową w ramach proponowanych rozwiązań związanych z typem uczelni stała się uczelnia.**
9. **RMN nie popiera wprowadzenia interesariuszy zewnętrznych celem wyboru/wskazywania władz uczelni.** Podmiotem akademickim jest społeczność danej uczelni. Zdaniem RMN to właśnie ta społeczność powinna wybierać zgodnie z obowiązującymi przepisami władze uczelni. Propozycja zespołu związana z konkursem w żaden sposób nie definiuje w jaki sposób miałyby być przeprowadzony konkurs, jakie wymogi miałyby spełniać osoba startująca oraz najważniejsze jakie gremia decydowałyby o wyborze władz uczelni.
10. **RMN popiera wprowadzenie rad powierniczych uczelni,** uważając iż mogą one poprawić jakość zarządzania uczelniami poprzez lepsze kształtowanie ich wizji rozwoju.
11. **RMN nie popiera wzmocnienia jednoosobowych organów uczelni kosztem osłabienia ciał koleżeńskich.** Założenie, że osoba z zewnątrz, pełniąca kluczową funkcję w organizacji (rektor), będzie efektywniej (niż osoba wybrana spośród i przez pracowników organizacji) działać na rzecz rozwoju tej organizacji i realizacji jej misji nie znajduje potwierdzenia we współczesnej nauce o organizacji i zarządzaniu. Zdaniem RMN wzmocnienie organów

jednoosobowych i osłabianie ciał kolegialnych jest sprzeczne z coraz bardziej docenianymi koncepcjami współzarządzania (*por. np.: Mazur, S. (red.) (2015). Współzarządzanie publiczne. Wydawnictwo Naukowe Scholar*). Współzarządzanie pozwala budować przewagi konkurencyjne oparte na komplementarności i synergii różnych punktów widzenia, doświadczeń, kompetencji. Ponadto proponowane desygnowanie dziekanów (dyrektorów jednostek organizacyjnych) przez rektora może doprowadzić do przerwania ciągłego funkcjonowania jednostek (przez nagłą zmianę wizji, ewentualne konflikty personalne) – podczas gdy ambitne i szeroko zakrojone przedsięwzięcia badawcze (czyli takie, które mają potencjał do budowania pozycji polskiej nauki na arenie międzynarodowej) wymagają perspektywy daleko wykraczającej poza horyzont 4-letniej kadencji.

12. **RMN popiera proponowane założenia wprowadzające daleko idącą koncentrację w finansowaniu badań naukowych.** Rosnąca i wspomagana finansowo przez państwo instytucjonalna koncentracja badań ma być również skutkiem mobilności najlepszych naukowców do najlepszych ośrodków naukowych. RMN zwraca jednak uwagę na brak informacji czy zniesienie ustawowego pensum ma nastąpić we wszystkich typach uczelni czy tylko w wybranych. RMN ma również wątpliwości dotyczące możliwości podjęcia pracy w szkolnictwie średnim, brak jest informacji o warunkach, które miałyby spełniać osoba podejmująca taką pracę.
13. **RMN jest za zwiększeniem autonomii władz uczelni** co pozwoli na możliwość odejścia od ustawowego regulowania praw i obowiązków kadry akademickiej, większe zróżnicowanie stanowisk uczelnianych podlegających regularnie (co najmniej raz na 4 lata) indywidualnej ocenie w ramach uczelni. Władze uczelni zyskają w ten sposób elastyczność w profilowaniu stanowisk uczelnianych, definiowaniu instytucjonalnych oczekiwań oraz zakresu obowiązków wobec zatrudnionej na uczelni kadry akademickiej oraz personelu pomocniczego.
14. **RMN popiera możliwość odejścia od centralnego, szczegółowego katalogowania stanowisk naukowych i naukowo-dydaktycznych** na rzecz uczelni, które w ramach swoich autonomii miałyby możliwość szerszego korzystania z kategorii kadry naukowej i kadry dydaktycznej. Sprawy związane z ustalaniem wysokości uposażenia i pensum dydaktycznego powinny być określone przy zachowaniu maksymalnego limitu ustalonego w ustawie.
15. **RMN popiera wszystkie działania związane ze zwiększeniem otwartości uczelni na współpracę z otoczeniem gospodarczym**, w tym zwiększenie autonomii rektora w zarządzaniu relacjami uczelni z biznesem. RMN uważa, że decyzyjność rektora w obszarze relacji współpracy uczelnia - gospodarka przyniesie wymierne korzyści zarówno uczelni oraz przedsiębiorcy. Naszym zdaniem to właśnie rektor jako przedstawiciel uczelni powinien mieć głos decyzyjny. Zwiększenie rektorowi autonomii w ustalaniu płac i czasu

pracy, znosząc przeszkody w zakresie zatrudniania i wynagradzania, pozwoli na zatrudnianie praktyków pochodzących z sektora gospodarki, usunie obowiązek dydaktyczny z badaczy współpracujących z biznesem, ułatwi zarządzanie oraz otworzy uczelnie na prowadzenie zajęć przez praktyków spoza uczelni, co będzie doskonałym uzupełnieniem wiedzy teoretycznej.

16. **RMN uważa również, iż niezbędne jest uproszczenie procesu komercjalizacji.** Likwidacja roli senatu w sprawach dotyczących centrów transferu technologii i akademickich inkubatorów przedsiębiorczości jest jak najbardziej właściwe. Decyzyjność w tym zakresie powinna należeć do zakresu obowiązków rektora lub właściwego pełnomocnika rektora. Proponowana zmiana w znacznym stopniu pomoże naukowcom współpracującym z biznesem.
17. **RMN popiera wprowadzenie jasnych zasad rozliczania kosztów i dochodów z komercjalizacji** oraz prowadzenia badań jako właściwy kierunek rozwoju. Jednocześnie RMN zauważa, że należy jak najbardziej zachęcać do korzystania z infrastruktury badawczej uczelni, równocześnie udostępniając laboratoria i sprzęt naukowcom. Umożliwienie korzystania z infrastruktury badawczej uczelni, zarówno pracownikom uczelni, jak i przedstawicielom współpracującego z nią otoczenia gospodarczego, pozwoli na dzielenie się wiedzą i obustronny rozwój.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady Młodych Naukowców

dr Łukasz Michalczyk